

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam epimeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az átalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljünk.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Felélős szerkesztő és laptulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Szent-István-utca 3.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Tanév megnyitására.

Szakkönyvtárakban tanárok, tehát szak-
férfiak tollából olvastunk cikkeket, a melyek nem kevesebbet követeltek, mint hogy az évvégi osztályozást egyszerűen el kell törölni. Indokolás: mert az élet tanúsága szerint az a bizonyítvány rendesen nem adja az ifjak életrevalóságának hű képét, tehát csak olyan külső czifraság, a melyet nagy kár megtartani.

Kedvünk volna ezt az okoskodást a tanárookra alkalmazni ilyesformán: Az élet tanúsága szerint nem minden, oklevéllel képesített tanár tud kellő eredménnyel működni, sőt többen közülök mindenütt inkább megállanak helyüket mint a katedrán. A tanári oklevél tehát nem adván hű képet az egyénről, el kell törölni. Ha első okoskodás megáll, megáll a miénk is.

Sőt tovább megyünk. Mikor az osztályozás ellen érvelnek, a bizonyítás mindig csak olyan általános frázisokkal történik. Mi pedig egyenesen megkérdünk akárkit, mondja meg, milyeu tárgyakat kedvelt leginkább diákkorában? A felelet ugyanegy lesz mindenütt: a melyeket szeretetreméltó, megnyerő modoru tanártól tanult. Nézzük meg bizonyítványait: ezekből a tantárgyakból van legjobb helye. Lessük meg szabad perceiben: most is

örömmel foglalkozik velök. Beszélgessünk vele diákéveiről: kedves tantárgyait fogja dicsérni s azokat a tanárokat, kik ezeket a tárgyakat vele megkedveltették.

Tény, hogy a gyermek már bizonyos hajlamokkal lép az iskolába, a melyek lelkét jobban ragadják egyik vagy másik irányba. De az is tény, hogy soha senki semmitéle különös ellenszenvvel át nem lépte az I. osztály küszöbét. Hiszen még csak fogalma sincs arról, mit fog hallani odabent, tárgya sincs ellenszenvének: csak a kíváncsiság, legfeljebb egy kis honvágy tölti el bensejét.

Honnan van tehát mégis, hogy oly gyakran hallunk egy-egy ökölnyi realistát vagy gymnazistát egész világfájdalmas lemondással felkiáltani: én gyűlölöm a német nyelvet! én ki nem állhatom a számtant! bárcsak sohasem lett volna latin nyelvtan? Hiszen a tanár talán tülig uszik a tudományban, talán kedveit tagja a társadalomnak és mégis tanítványaival sem mire sem megy, azok ki nem állhatják sem őt, sem tárgyát, rosszul tanulnak nála, szóval a tanításnak nem egyszer káros, demoralizáló hatása van.

Ennek csak egy oka van: az illető tanár nem tud bánni a gyermekkel.

Nem a jóakarati hiányzik nála. A mint látatlanban mindenkiről csak jót kell

föltenni, a tanárról is mindig azt valljuk, hogy csak tanítványai javát akarhatja. Hanem egyesek furcsán akarják ezt a jót. Azt kívánja elérni, hogy a gyermek az ő tárgyakat tanulja legjobban s erre legalkalmasabb eszköznek tartják, ha minél nagyobb tekintéllyel lépnek föl. Már a magyarázat olyan fortissimo megy, hogy a tanterem csak ugy harsog bele. Jön aztán egy hatalmas házi feladat, a mit szigorú büntetés terhe alatt el kell végezni másnapra. Végül pedig a kikérdezés alatt nem azt kutatja az érlyes tanár ur, mit tud a gyermek, hanem mit nem tud, ebbe belekapaszkodik, összeszidja a remegve előtte állót keményen, ezzel teljesen belezavarja, úgy hogy teljes diadalal irhatja be a szekundát. Bucsuzól le-szamarazza a deliquenst emberül, előre kecsgetti az évvégi bukással, a miből „hat ökör sem huzza ki“ s azzal a nyugodt öntudattal hagyja el az osztályt, hogy tentartotta a tekintélyt és előbbre vitte a tudományok terjedését.

Nem légből kapott dolgokat beszélünk. Sajnos nem ritkán így van az életben is. Csoda-e aztán, ha a benső családi életben gyöngéd bánásmóddhoz szokott ifju tökéletesen elkedvetlenedik, a kissé önfejtűbbek pedig egész dacza és makacssága felébred? Csoda-e, ha az így elkeserített

Miért?

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Írta: Helione.

Ott fekszik némán, mozdulatlanul a diszes ravatalon. Csukott szempilláin mintha egy megfagyott könyvespál csillogna, halvány ajkán egy bus mosolyok árnyéka lebeg. A viaszgyertyák lobogó lángja szomorú fényt vet a hideg érzéketlen arcra, mintha valami megfeszített rejtélyt akarna megvilágítani. A halk megdöbent suttogás körül a hervadó virág fojtó illata, a gyászlepel suhogása, mind egy mélységes nagy titok megoldását látszik kutatni, keresni: Miért?! . . . A kihűlt ajak, lezárt tekintet nem felel azonban, nem nyílik vallomásra, egy picinyke seb a szíven tudja csak, de az sem mondja senkinek — miért?

Ugy kezdődött, hogy az asszony valami ügyben írt levelet, az előtte teljesen ismeretlen, ezer idegennek: a ki természetesen válaszolt reá. Közönyös, hideg, hivatalos levelet, a melyet számtalanszor irnak, kapnak. Miért tette el az asszony ezt a teljesen érdektelen levelet, ő maga sem tudta, s miért gondolt írójára, miért volt kíváncsi megismerni? ki tudna erre megfelelni?!

Ábrándos képzelődésében hajlandó volt valami titkos sejtésnek, felsőbb befolyásnak tulajdonítani, mivel semmi körülmény, semmi ok nem forgott fenn érdeklődése ébresztésére, s így csak annál inkább foglalkozott vele gondolatban. Ideális lelkü, érző szívü, forró vérü, regényes hajlamu asszony volt. A kicsinyes, köznapi életbe nehezen tudott beleilleszkedni.

Valami rendkívüli vágyott, bármi legyen is az. Hideg, érzéketlennek látszó külső alatt, egy valóságos vulkán égett bensejében. Tudta, hogy míg féken tartja nem veszélyes; de azt is érezte, ha egyszer fölszabadul, menthetetlenül magával sodorja, ki tudja, hová?!

Míg elméletben elkövette a legképtelenebb örültségeket, a gyakorlatban oly tartózkodó, oly érzékeny volt, hogy visszariadt a legesekélyebb, legjelentéktelenebb tetteitől is, mely finom, gyöngéd lelkületével nem egyezett. Ha nem volt is szép, sokan találták kellemesnek s természetes, hogy férfiak mindig akadnak, kiket minden nő vonz. Udvaroltak neki is, hazudtak, s tán éreztek is szerelmet iránta; de sértette az a lealázó gondolat, hogy mint asszonyhoz, közönséges czélből közeledjék valaki hozzá. A nagy, szent szerelem eszményi, magasatos fogalmát megszenteltségével látta ebben, s annyira ideális volt, hogy keresett egy olyan férfit, ki örök epedéssel, tiszta léggal szeresse egész életén át; de sejtette, hogy ilyen talán nincs is a halandók között, s a kit ő szeretni tudna, olyan férfi sziv nem létezik.

Talán mikor az ezer idegen közönyös levelet féltette, öntudatlanul csillant fel benne valami rejtélyes vágy az ismeretlen után. Pedig nem volt kilátása remélni az ismeretséget; aztán mégis, egyszer találkoztak. Hideg, fagyos téli estén, nagy város zajában, a villamfény-nél látták először egymást. Különös, megmagyarázhatatlan elfogódást éreztek.

Komoly, csendes, hidegnek látszó ember volt. Csak a szeméi éltek, égték lebilincselő varázshatással. Egy láthatatlan finom szál, mely lelkükből fonódott egymáshoz, vonzotta őket. Valami kellemes, jóleső meleget éreztek

egymás társaságában, s ez gyakran összehozta őket. Nemsokára az asszonynak nélkülözhetlenné kezdett válni, ez a bizalmas, kedves együttlét. Ő, ki lélek s érzelem világával egész életén át egyedül állott, a kit soha senki meg nem értett: most élelt egy rokonszív édes tudatában. Érintkezésük minden érdek, czél nélküli volt, oly gondtalan, derült, míg hirtelen váratlanul egy végeleges válás közbe nem lépett.

Az asszony eleinte nem tudta elképzelni sem lehetőségét a szakadásnak. S a mint lassan tudatára ébredt az elkerülhetetlenek, kétségbeesett erő kelt benne magához ragadni, s ott tartani örökre az alig megtalált, máris veszni induló, édes boldogságot.

Tehetetlensége érzetében keserű harag töltötte be egész valóját az emberek alkotta háttérrel szemben, minden ok nélkül ártatlanul elítélte életfogytig tartó keserves rabságra. Valóságos bosszúérzet lepte meg, feltorgatni, lábbal tiporni mindent, s követni szabadon érzelmét. Bár jól tudta, ha egy muló káprázat, rövid mámor el is szédítené valameddig a férfit, ébredése bizonyára korai volna, s neki feltétlenül halált hozó: mégis nem találta volna nagy árnak érte még azt sem, ha előbb megizeli, végig élvezi a boldogságnak üdvét. Azonban egyedül állott lángoló gyötrelmével, kínos vergődésével, s így mélyen elzárt látszatát is a benne dúló viharok; a férfi nyugodt, változatlan maradt, mintha semmi szenvedély nem háborgatta, nem izgatta volna. Miért em birt valamely büvös hatalommal fölgynújthatni az alvó tüzet, mely talán mélyen rejtve benne is lappangott!

Néha szinte képes lett volna a leghallat-

diák a tanár iránt táplált érzelmeit átviszi a tantárgyra s azt vagy éppen nem, vagy csak kedvtelenül tanulja?

Tessék végignézni az értesítőket. Az ugynevezett „erélyes“ tanároknál buknek a legtöbben. És itt már nem mindig a tanár által felállított magasabb mértékben rejlik az ok; megérdemelték legtöbben azt a rossz jegyet, mert bizony nem igen tanultak, mikor a tanár maga vette el minden kedvüket.

Fájdalommal látjuk, hogy újabb időben a baj még növekszik más oldalról. A tanári pálya nyomoruságos fizetésével megszűnt az értelmiségre vonzerőt gyakorolni. Apai a tanárjelöltek száma s azoknak egy része nem a leggyöngédebb családi körülmények közt nőtt fel. Már pedig képzettséget meg lehet szerezni akárhol; de nem gondolkozást, tapintatos, gyöngéd bánásmódot — a melyre pedig nagy szüksége van a jövő nemzedék vezetőjének — a szülői házból kell hozni. Középosztályunk, a hol még érintetlen szentségében áll a családi élet, elfordult a tanári pályától. Másnann törnek föl oda elemek, a kiből lehetnek a tudományok raktárai, de jó tanárok, jó nevelők alig.

Nagyon sok szolgálatot tettek már a tanárok a hazának s még többet várunk tőlük a jövőben. Az első előtt mi emelünk kalapot legelőször, a másodikhoz mi fűzzük a legszebb reményeket. Nehogy azt olvassa ki tehát sorainkól valaki, mintha az egész magyar tanárság ellen tennék legkisebb kifogást Bizunk a magyarok Isteneben, hogy a mily magasan megtartotta ezt a testületet eddig, oly magasan fog az állami ezentul is. Mindez azonban nem tartoztat vissza attól, hogy szavunkat föl ne emeljük olyan jelenségek láttára, melyek egy diszes testület fényes működésén foltot ejtenek. Egyes, szórványos jelenségekről van

lanabb ostobaság elkövetésére is, hogy kizavarja jól őrzött nyugalmaiból, s azt kívánta ilyenkor, bár olthatatlan lángra gyulna minden csepp vére ennek a csendes embernek, hogy emésztő tüzzel, örök epedéssel égne érte. De mikor lecsillapult lángongó szenvedélye s szerelme oly tiszta lánggal égett benne, mint az égi fény: akkor visszavonta s egyedül magának óhajtott még az ő részéről is minden szenvedést és örök emlékeztet.

Szegény érthetetlen, rajongó teremtet, tehetett róla, hogy már egy született fájdalomra, szenvedésre? Magába zárkozott, méltó gyermek volt tele képzelődéssel, érzéssel. Senki sem foglalkozott belvilágával, hogy helyes irányba terelve, megfelelő tápot nyerjen. Szabadon fejlődött szinte beteges érzékenysége, tultengő fantáziája, s elyomta minden érzékét a valósággal szemben. Különös, saját fogalmával alkotott magának mindeneket, tetszése, vágya szerint; így természetes, hogy folytonos csalódás, bánat, szenvedés lett része.

Talán nem egyedül az ő hibája volt, ha a tragikum képezte fő alkatrészét, s mindent szemponthól látott, s ott is azt talált, a hol más bohózatot nézett. Így nem ismert közép-szerűséget, hanem egyék vagy másik véletelbe esett. Meghasonlott lelke a hirtelen átmenet folytán elvészette egyensúlyát s egész belvilága bús romokba hullt.

Miként ha forró nyári napra egyszerre egy hideg, zord idő beáll; fázott a teste, lelke elhagyatottságának érzetében. Benne, kivülről kietlen, rideg pusztaság volt minden. Nem talált reményt, vágyat többé semmi után. Kialudt szívében minden, csak egyetlen sötét óhaj de-rengett át a kétségbeesés homályán: nem élni.

szó; még most könnyül lesz a baj ellen védekezni.

Orvosság csak egy van: javítsuk meg a tanárok fizetését, vonjuk oda ismét a középosztály fiatalágát, akkor aztán meg lehet válogatni, ki való tanárnak, ki nem. Akkor sikeresebb lesz a tanítás is, mert nem lesznek csak csupa nemes gondolkozásu, erélyt gyöngédséggel párosítani tudó jó tanárok, a melyenkről ma olyan kedvesen tudnak megemlékezni apáink...

POLITIKAI HIREK.

— A világbéke érdekében. Az interparlamentáris kongresszus, mint annak idején jeleztük, az idén nem tart ülést, így tehát nem lesz alkalmunk azon érdekes látványhoz, hogy az európai parlamentek képviselői az autokrata cázáknak gratuláljanak ideális béketörekvéseikért. Így tehát minden ország „békés“ honatyái külön-külön hódolnak majd a világbéke czárjának. A magyar békepártiak elnöke Széll Kálmán a napokban hívja össze a kongresszus magyar tagjait a hódoló felirat ügyében. A magyar szent korona országainak békegyesülete pedig e hó 4-én délelőtt féltizenegy órakor a képviselőház I. sz. termében Josipovich Géza báró elnöklété alatt ugyanezen dologban ülést tart.

— A kiegyezés. Az országgyűlés küszöbön álló megnyitása a képviselők nagyobb részét a fővárosba hozta s a legközelebbi napokban már meg fogják állapítani az egyes pártok a mai helyzettel szemben való állásfoglalásaikat. A függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklété alatti része tegnap már értekezletet tartott, melyen kimondta, hogy súlyos napok előtt áll az ország, kötelessége a párthoz tartozó minden képviselőnek, hogy a képviselőházban megállja helyét. A többi pártok még csak ezután tartják meg értekezleteiket. Külö-

A mit akaratán, hibáján kívül reá róttak, hogy vigye: az életet, nehéz tehernek érezte, melynek súlyát nem bírta tovább. Egész lényére nyomasztó nagy éj borult, gyászos csüggedés, s úgy képzelt, nem tud tőle bajnalra derülni soha. A lassan hulló, hideg eső minden cseppje mintha szintén azt suttogná szomorúan, csendesen, — nem — sohasem. Az égen a sötét felhők nehéz ólom súlyllyal takartak el minden fényt és meleget, szegény megtört szíve pihenni vágyott, örök, érzéketlen nyugalomban, zavartalan békében, a hol többé már nem fáj soha semmi!

Elveszett völgyény.

Írta: Kincs István.

Egy menyecske-től hallottam ezt a történetet. Különös dolgok foglaltak benne, az igaz, hanem azért csak tessék elhinni. S ha mégis találkozik, ki nem hisz, az menjen el Barabásszegre Kolompár Jánoséhoz, az majd tanukkal bizonyítja meg a dolgot.

Hát egy történet, szeretettel kérem, hogy Kolompár Jánosét Vörös Eszternek hívták, minekutánna Kolompár János csak akkor vette rá szemét. Rávetette s azt gondolta, Vörös Eszter bevállalék a feleségének.

Nem sokat czeremóniázott, hanem annak rendje-módja szerint megkérte; megtartották a kézfogót s azután beállították a paphoz. — Annak se volt kifogása a dolog ellen. Fölirta őket s vasárnap már tudtára adta mindenkinek, kiket illet, hogy Kolompár János veszi magának házastársul Vörös Esztert.

Ugyanígy cselekedett másodszor is. Ha-

nősen nyomott a hangulat a kormánypárti körben, a hol a miniszterelnök titkolódzása következtében egyáltalán nem tudnak tájékozást szerezni a helyzetről. Még a legvérmesebb kormánypártiak is belátják, a helyzet komolyságát és azt, hogy a mi eddig történt, egyáltalán nem magyarázható báró Bánffy miniszterelnök győzelmének. A szeptember ötödikén megnyíló országgyűlésen mindenesetre erős parlamenti viharok lesznek, mert az egész ellenzék akcióba lép, hogy megvédelmezze az országnak veszélyben lévő jogait az esetben is, ha báró Bánffy Dező azoknak egy részét a saját uralmi érdekének tartásáért feladni volna hajlandó. Ausztriában ma már egybe-hívták a Reichsrathot, a melynek működése, hogy meddő lesz, tanusítják az osztrák sajtó nyilatkozatai is, melyek konstatálják, hogy akármit tesz Thun osztrák miniszterelnök; ha visszavonja, ha föntartja az ismeretes nyelven-rendeleteket, a Reichsrathot nem lesz képes akcióképes tenni.

„Dunántuli Tanúgy.“

Uj tanügyi folyóirat indult meg szeptember elsejével Székesfehérvárott Verger Tamás szerkesztésében.

Az új lap programjáról részletesen emlékezik meg a „Zásalóbonlás“ című első czikk, a mely a következőkben ismerteti a lap célját:

Ezredéves alkotmányunk visszaállítására óta nemzeti közművelődésünk a modern alkotások korszakát éli. Páratlanul álló rohamossággal siet hazánk is a békés fejlődés áldásos útjára lépni s azon tervszerű következetességgel folytonosan előre haladni. A kormányok által kezdeményezett nagyszabású reformok meggyőződötték a nemzetet arról, hogy hazánk jövőndő nagyságának biztos alapját csakis a kulturális előhaladás veheti meg.

Miként azonban minden téren, úgy a tanügy terén is fokozatos előhaladás csak olyképp érhető el, ha az ügy apostolai minél inkább

nem harmadszor — Vörös Eszter majdnem a föld alá bujt szeggyentelében.

No igen, mert harmadszor azt hirdette ki a pap, hogy Kolompár János ifjulegény veszi magának házastársul Pajtay Treszkát s bizonyosság okául még hozzá is tette: özv. Pajtay Elekne hajadon leányát.

A pap hát nem tévedett. Ugy volt, a hogyan hirdette. Kolompár János elhagyta menyasszonyát, hogy az Uristen büntesse meg érte. Az egész templom Vörös Eszterre feledkezett nyomban. Szegény leányunk az a hamvasfehér arca pedig kivirágzott mint a bazsarózsa piros pünkösöd napján. A szegény minden csöpp vérért arcába kergette. Egész testében remegett, megfordult s ingó-bingó lépésekkel botorkált ki a templomból.

Csak mikor már egyszer künn volt akkor lélegzett föl könnyebben.

A templom ajtaja mellett egy kölapon állott szent Antal. Kőből volt faragva s leg-alább száz esztendeje mustrálja már a templomba ki és bejárókat. Régi barátja lévén a barabásszegieknek, nagy becsben is áll előttük. Egyszer, mikor a torony keresztjét a vihar leverte, szerencsétlenségére éppen szent Antal fejét találta esésében s a fejét nyomban elválasztotta törzseüktől. Hanem a barabásszegiek azt a fejet újra visszatették s hogy annál biztosabban álljon rajta, darab vasat illesztettek heléje és szent Antal megint a régi szent Antal volt.

Szegény Vörös Eszter bánatos pillantása erre a szoborra esett elsőben, hogy a templomból kilépett. És a szentnek is mind a két szeme jóságos tekintettel függött azon az elhagyott menyasszonyon. Eszter legalább úgy érezte. Azért a helyett, hogy hazfutott volna, szinte akaratlanul oda borult szent Antal elé s át-

tömörülnek s működési körükben egymást felülmulni akaró úgyszeretettel és buzgalommal működnek. Ennek előmozdítása volt indoka az intéző köröknek is, midőn a hazai tanárokat, tanítókat testületekbe való csoportosulásra ösztönözték.

A tantestületek szakmüködése azonban csak korlátozott működési tere szorítkozik, nem ritkán az egyöntetűség sajnos tapasztalt hiányával, mert a gyűléseken nem ritkán igen érdekes határozatok hoznak, sőt gyakran nagyon is aktuális és nagyhorderejű kérdéseket vitatnak meg, de minderről a jelenváltakon kívül alig értesül néhány kartárs, annál kevésbé pedig más tantestület. Ebben leli jogosultságát ama lesújtó ítélet, melylyel közoktatásügyünk lelkes vezére egyik leiratában „meddő erőpazarlásnak“ bélyegzi a tantestületek működését.

E bajon óhajunk segíteni a „Dunántúli Tanügy“ útján olyképp, hogy az egyes tantestületek működési eredményét és a gyűléseken hozott határozatokat vagy megállapodásokat minél tágabb körben ismertté és köztudomásúvá tegyük. Az egyöntetűség és tömörülés céljából pedig a dunántúli tantestületek közti szövetséget, még inkább tanügyi szövetséget szorgalmazzuk.

Óhajunk, a dunántúli tanfőiskolák és tanügybarátok számára oly szellemi központot teremteni, mely az izoláltan élő tanárokat, tanítókat, tanügybarátokat és szülőket a közös érdek és szellemben egybeolvasza; a szakegysületek vagy testületek működésének harmonikus irányt adjon, hogy ilyképp a magasabb célok elérését minél inkább biztosítsuk.

Fűtőrekvésünk, hogy lapunk tanügyi szakközleményei mindenkire haszonnal legyenek s ép azért kiváló gondot fordítunk azok kritikái irányára, mert ennek szükséges voltát leginkább igazolja azon megdöbbentő jelenség, hogy számos tudományág előhaladottságával szemben a nevelés-oktatás rendszere sok tekintetben még ma sem felel meg a gyakorlati élet követelményeinek!

Ez okból a nevelés-oktatásügyi kérdések kritikái tárgyalására és megvitására e folyóiratban mindenkor és mindenkinek elég teret és alkalmat adunk, hogy ez uton a haladást czélzó eszméknek tárgyalások megvitását a tanfőiskolák és a tanügybarátok körében előmoz-

karolta mind a két lábát. Szó! nem jött ajakára, csak vérző szive panaszkodott. Hanem hát szent Antal azt is megtudja olvasni, mit a bánat szívünkbe irt.

Tetszik tudni, szent Antal a kárvallottak patrónusa. Ha valamit elvesztettél, eredj el hozzá, vagy fohászokdjál annak a rendje és módja szerint, meglásd, segít rajtad. Előteremti, ha mindjárt a Duna fenekéről is.

És lám, egész Barabásszegen nem volt külön kárvallott teremtes Vörös Eszternél. A völégényét vesztette el szegény. Óreg oka volt tehát, a miért szent Antalhoz forduljon. Ha az nem keriti neki újból azt a hűtlen Kolompár Jánost, akkor talán Vörös Eszter maradhat mindörökkön örökké.

Buzgón imádkozott a boldog'alan leány s fájó szive megkönnyebbült, mintha valaki azt sugta volna neki, hogy nem imádkozott hiába.

Pedig szegény Eszter hiába imádkozott. A pap másodsor is hirdette Kolompár Jánost Pajtay Trezskával. A második hirdetés után elmúlt még vagy öt nap... még kettő és hirdetik harmadszor: utána nyomban talán meg is esküszik avval a czéda fehér néppel és...

S mi lesz akkor Eszterrel?
De mi lenne? Hát hoppon marad.

Hanem nem addig van az. Vörös Eszter abba olyan könnyen bele nem nyugszik. Csinál ő a lakodalom napján olyan forradalmat, hogy skandalumnak is beválik. Azaz, hogy addig kikaparja Pajtay Trezskának mind a két szemét s szent Antallal is le akar még számolni.

Utóbbin kezdte a dolgot. Kétségbeesésben elrohant a templomhoz, megállott a szobor előtt s hangosan kérdezte tőle:

— Hát nem adod vissza a völégényemet?
Hanem szent Antal néma maradt. S néma-

dituk. Szükséges azonban s azért mindenkor hangsúlyozni fogjuk, hogy a sajtóban és a gyűléseken megvitott pedagógiai vagy módszertani kérdésekben hozott határozatokat gyakorlati működésükben is érvényesítsék a tanérek, hogy azok lelkiismeretes végrehajtásával a természet szerű nevelés-oktatás megállapítását biztosítsák.

Gondos figyelemmel kísérjük a népnevelés és oktatás minden arra hivatott tényezőin kívül a dunántúli középiskolák ténykedését is.

E tekintetben elvünk és célunk, hogy a bár különböző alapokon álló és a legtöbbször egymástól eltérő eszközökkel is, de egy közös, azonos cél elérésére érdekében működő különböző fokozatu tanügyi közegeinket szellemileg egy központ köré tömöríteni megkísérjük, mert nézetünk szerint ily zsurnalistikai, de a társadalmi életre is kiható szellemi közösség iskoláinkra és a tantestületek közötti kollegális szellem fejlesztésére is csak haszonnal járhat.

Szem előtt tartván lapunk függetlenségét, a korral haladó szellemben, de minden politikai és felekezeti iránytól menten vezetjük azt s még kevésbé leszünk bármilyen eszméyek érdeknek munkásai. Elvi álláspontunk e tekintetben, hogy helyet adjunk minden tárgyalás s bármely irányu közleménynek; nem zárkozunk el azonban az elől, hogy azokból kifolyó ellenvéleményeket vagy érveléseket szintén közzé ne tegyük. Mindenkor elvünk e téren: „Győzzön a jobb.“

Ezekben nagyjából jeleztiük lapunknak „program“ját, csak megjegyezni akarjuk még, hogy a tanítóóság erkölcsi elismerésének sürgetése közben legkevésbé sem feledkezünk meg folyton hangsúlyozni annak nemzeti erejű hivatásának megfelelő anyagi helyzetének jobbítását is. Nézetünk ez ügyben: szoros összertartás és tömörülés által odahatni, hogy alapvető és fáradságos munkájukért a tanérek legalább anyagi javadalmasban részesüljenek, a miből tisztességesen megélni képesek.

Küszöbön vannak a különféle s annyira szükséges tanügyi reformok minden téren s midőn nagyon is csekély anyagi áldozat árán alkalmat akarunk adni a Dunántúli minden rangu és rendű tanéreknek azok minél behatóbb és szakszerűbb megvitására, hisszük, hogy ezt elmulasztani nem fogják, hanem eszméik, nézeteik és elveik megvitására s azok győzelemre

ságával mintha még szemrehányólag is fogadta volna a haragos leányt. Merev szemeit legalább szigorúan függesztette Eszterre.

Hanem a szegény leány se hallott se látott. Megtört szive bosszu után lihegett, föllépett a kőlapra, vaskézzel ragadta meg a közszent fejét s egy csavarással a forgó körül megfordította fejét.

Vissza se nézett, csak elrohant azután. Másnap éppen szombat volt. Kolompár Jánosnak dolga akadt a templomban. Mielőtt belépett volna, üsztönszerűleg odalépett szent Antal elé s imádkozni kezdett. Fontos lépésre szánta el magát: a házasság nem gyerekjáték, jó, ha az emberia ilyenkor kikéri a szentek segítségét.

És Kolompár János elmondta, hogy hát izé, az igaz, hogy már Eszterrel kihirdette magát, de meggondolta a dolgot, Trezska talán mégis jobb lesz az ő hitestársának, — azért csak nem fognak az ében megharagudni rája. Föltekintett, hanem ebben a pillanatban ijedt kiáltás futott ki a száján. Egész testében remegni kezdett. Fülugrott és elrohant.

Szent Antal elfordított fejjel állott előtte, attól ijedt meg a legény annyira.

Szive dobogott, hangosan szólt, mint mikor az őregharang oldalát verik a szívével. Nem találta helyét egész nap. Az emberek azt hitték, megfogyatkozott a sütnivalójában. Mert hát különben egészséges ember mit fázik báránybélű bekecsben annyira, hogy szüntelen a fogát veri össze?

Hej csak megmondta volna Kolompár János az igazi okát, majd hiszen a többi is összeverte volna fogát ijedében. Hanem úgy! Mit tegyen? szólni csak nem szólhat. Ha a faluban megtudják, mit történt vele, akkor ke-

való segítségére minden mellékes érdektől menten lapunk zászlaja körül tömegesen csoportosulnak.

Csoportosulni azon zászló alá, melynek felirata: hazát szeretni, nemeset és nagyot akarni, mindent áldozni a hazáért s közjőért: magyarnak lenni s karöltve és odaadással munkálkodni a nemzetnek egy jobb, boldogabb jövőjéért!

Adjja Isten, hogy így legyen!
Székesfehérvár, 1898. szept. 1-én.

Hazafias üdvözléttel *A szerkesztőség.*

Az első szám különben érdekes és változatos tartalommal jelent meg. *Gyökeres reform...* czim alatt *Festetic* Bennó gróf tanfelügyelő ír hosszabb cikket. Az első szám tartalmából még felemlíthetjük: *Tanügyi eszmék*: Irta: Dr. Karácsony Imre. *Separatismus*: Irta Chalupka Rezső. *Egyesületi hírek. Külföld. Hírek. Egészségügy*: Irta: Dr. Pálffy István. *Házi nevelés. Gazdasági rovat. Könyvismeret. Vitatételek.* A tárca rovathoz Regőczy (Exner) Józsefnek *„Kisebb diákokról“* czimű több folytatásra terjedő dolgozata foglal helyet.

Az első szám változatos tartalma után szép jövőre számíthat a „Dunántúli Tanügy“. mely havonta kétszer 1-én, 15-én jelenik meg és 2 fnt évi előfizetési díjért a lap kiadóhivatalában Székesfehérvár, vásártér 22. sz. alatt megrendelhető.

UJDONSÁGOK.

— *Közegészségügyi szemle.* Dr. Frank Ödön közegészségügyi teltiügyelő *Reö* István főkapitány kíséretében a múlt napokban megsemlélte a város köztisztatlanságnak örvendő utcáit, ugyszintén a kisebb-nagyobb ipartelepeket és egyéb épületeket. A felügyelő nem találta célravezetőnek a csatornák beholtzatását, mert így azok tisztogatása is több nehézséggel jár, azonkívül ott, a hol a boltzat véget ér, annál nagyobb mértékben lesz a levegő inficiálva. Az utcák alagsatornázása szerte

resztet vet mindenki magára, a kibe az utcán csak belebotlik.

Hanem Vörös Eszternek sem volt egész nap békesége. A fölündulás első pillanata után elkövetkezett a megbánás percze. Lelekiismerete furdalta, hogy rosszat tett, a miért szent Antallal olyan szentségtörő kegyetlenséggel elhánt. Mert hát tehet az róla, hogy Kolompár János gazember, olyan hűtlen módra a faképnél hagyta?

Jóvá akarta tenni hibáját.

Elsompolygott, hogy senkise látta, a templomhoz. Föllépett újból arra a talpazatra s visszafordította a szobor fejét. Azután letérdelt s bánatos szívből fakadó imával kért a szent-től bocsánatot.

Ebben a pillanatban valaki átkarolja s csókot nyom a leány homlokára. Eszter megremül, nem tudja mi történik vele, hanem tisztán kiveszi a szavakat:

— Bocsáss meg, Eszter! — mindenre kérék, bocsáss meg! Mond, szerets-e még? Akarsz-e a feleségem lenni?

Kolompár János volt a ki beszélt.

Az került ide, az látta, hogy szent Antal Eszter elől nem fordítja el a fejét, hanem nézi a maga néma s mégis hangosan beszélő jószágos szemével.

Minden bűnét megbánta egyszerre Jóvá akarta tenni hibáját. Azért karolta át a leányt, azért kérte, azért nyomott csókot tiszta homlokára. Csak arra volt kíváncsi, hát most nem fordítja-e majd el a szent fejét.

Hanem szent Antal mozdulatlanul állott. Még a kezét se mozdította, mert ha azokat mozdította volna, akkor bizonyosan áldását adta volna az uj párra.

igen kívánatos volna, de városunk talajviszonyait tekintve rengeteg költséggel járna s így azt egyelőre megvalósítani nem lehet. Tapasztalataink különben terjedelmes jelentésben fog beszámolni, azért valószínűnek látszik, hogy legközelebb itt-ott egy kis rendezésre lesz szükség. A felügyelő most körutat tesz a megye területén.

— **A jégkár-bizottság** tegnap *Havranek* József polgármester elnöke alatt ülést tartott, melyen elhatároztatott, hogy az előszállási uradalomtól vásárolt buza vetőmag a jövő héten fog kiosztatni. A fizetésre vonatkozó kötelezővények e hó 6-án d. e. 9 órától kezdődőleg a városház nagytermében lesznek kiállítandók. A kiosztás a vasutnál történik két bizottsági tag ellenőrzése mellett.

— **Tüzek.** *Erdén* a múlt hó 23-án *Szép György* és *Pavlovics* Gergely közös tulajdonát képező ház ismeretlen okból kigyulladt és teljesen leégett. — *Zámoly* községtől mintegy 3 kilométer távolságban levő szőlőhegygyel határos területen a gróf *Mérán* Jánosné uradalomához tartozó száraz rét a napokban meggyulladt és egy része leégett.

— **Radosztáék.** A hirtelen oly nagy nevezetességre vergődött id. *Radoszta* Ferenczet a budapesti detektivek tegnap délután nevével együtt elszállították Budapestre. Mint az egyik budapesti napilapban olvassuk, *Pammer* István lakatossegéd, ki a *Deményi* és *Angyal*-féle cég üzletében dolgozik, egy a munkaadójától hozott bizonyítvánnyal igazolta, hogy auguszt. 22-ike óta nem távozott a fővárosból. Ezzel szemben a nyomozásban eljáró detektivek meggyőződtek arról, hogy a nevezett gyanús férfi augusztus 20-tól számítva 8 napot töltött Keszthelyen, hol az idősebbik *Radoszta* fiúval addig mulatott, míg a pénzük teljesen el nem fogyott. Valószínűnek látszik, hogy a rendőrségnek még dolga akad ez ügyben itt Székesfehérváron, mert az öreg *Radoszta* elejtett szavaiból arra következtetnek, hogy a lopott holmik egy része itt van elhelyezve.

— **Pályázat.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő pályázatot írta ki: A Lackenbacher-féle alapítványból a következő bibliai kérdés legjobb megoldásáért 400 azaz négyszáz forint o. é. tüzetik ki jutalmul: „Fragmenta I. Ecclesiastici hebraica nuper detecta conferantur cum alius partibus rhythmicis A. F. et restituantur textus hebraicus praecipuum Ecclesiastici locorum, qui restitutione indigent ope artis metricae et antiquarum versionum.“ A feltételek a következők: 1. Nem tarthat számot a jutalomra az a munka, a mely nem a „Providentissimus Deus“ encyclica szellemében oldja meg a kérdést, s nem úgy, hogy hogy a tudományos kutatást tovább vigye. Hasonlóképpen nem jutalmazható az a munka, a melyikből nem tűnik ki, hogy a szerző járatos azokban a nyelvekben, a melyeknek ismerete a bibliai tanulmányok eredményes műveléséhez elengedhetetlen, s melyeknek megtanulását a Lackenbacher-féle alapító levél előmozdítani kívánja. 2. A pályamunka nyelve a latin. 3. Pályázhatnak a bécsi, prágai cseh és német, és a budapesti egyetemek teológiai karának rendes hallgatói, azokivül az osztrák-magyar monarchia minden róm. kath. papja, kivéve az egyetemi tanárokat. 4. A pályamunkákat a bécsi cs. kir. egyetem teológiai fakultásának decanatusánál 1899. évi júl. hó 1-ig kell beadni. 5. A pályamunkáknak sem kívül, sem belül nem szabad elárulniok a szerző nevét, mert különben a pályázatból kizáratnak. Hanem a munkák jellegével láthatók el és zárt borítékkal szerelendők fel, mely kívül a jellegét, belül a szerző nevét és lakását tartalmazza. 6. A megjutalmazott pályamunkát a bíráló bizottság által eszközölt változásokkal, toldásokkal, javításokkal együtt a bíráló bizottság nyomtatja ki. (Átalány: 200 frt.) NB. Ezért kívánatos,

hogy a pályamunkák ne legyenek bekötve, hanem a papírnak csak egyik oldalára írva, kötetlenek.

— **A nóta.** A minap éjjel, felette izgalmas jelenet játszódott le a Kossuth-utcai *Hortoványi*-féle kávéházban. *Chaplár* László törvénytörvényes irnok vigan kvaterkázott *Seidel* Lajos volt főkapitánynyal, a szomszéd asztalnál pedig *Németh* János pékmester borongott magában. A vig *Chaplár* buzatta: „Ne szomorkodj, légy vig! a bús pék pedig komoran szólt a cigánynak: „Huzzad csak, huzzad csak keservesen...“ Bizony csunya háborúság lett a dologból és pár perc múlva ádáz puffogatás vert visszhangot a különben szolid kávéházban. Végre egy disztिंगvált uriember a tüzelőgéppel szövetkező közelébe lépett és szétválasztotta a küzdő feleket. Csak nem fajult el még az ősi vér...!

— **Megőrült.** Tegnapelőtt este *Horváth* Jánosné szüli. *Arany* Eszter sütő-utca 26. szám alatti lakos mosás közben megőrült. Nagy lármát csapott s tört, zuzott mindent, a mi a keze ügyébe akadt. Beszállították a városi kórházba, de mivel ott ez időszert nem kevesebb mint *kilencz* örültet gyógykezelnék, kénytelenek voltak átvinni a megyei kórházba.

— **Öngyilkosság.** Ráczálmáson *Löke* János 53 éves népszerűsége a minap az udvarán levő szederfára fülakasztotta magát. Mire észrevették már halva volt. Tettét valószínűleg életuntagságból követte el.

— **Elgázolás.** Özv. *Horváth* Ferencné tobyk-utcai lakost ma délelőtt 8 óra tájban a fapiczon jártában egy sörös kocsis sebes bajtás közben elgázolta és karjain erős zuzódást szenvedett. A vigyázatlan kocsis a rendőrség fogja megbüntetni.

— **A czivódás vége.** *Pollák* János semptei illetőségű arató munkás a napokban az *eresii* dunaparton valami pénzübeli differencia miatt összeveszett a feleségével, *Nemcsék* Katalinnal. Czivakodás közben az asszony, nyilván elkeseredésében, beleugrott a Dunába. *Pollák*, a hogy hiestársát a habokban eltűnni látta, habozás nélkül utána ugrott, tán azért, hogy kimentse, de az sem lehetetlen, hogy ijedtében mert uszni nem tudott. A parton álló emberek látták egy ideig vergődni, aztán csak alámerült ő is. Később a hajóállomásnál dolgozó munkások fogták ki a két hullát. Megfoghatatlan, hogy azok a bizonyos szemtanúk, a kik a czivódást s a vízbeugrást közvetlen közelből szemlélték, nyugodt lélekkel tudták elnézni a két ember vízbefulladását.

— **Véres verekedés.** A Moórhoz tartozó *Timár* pusztán aug. hó 28-án *Smahó* Mihály, *Turóczi* Mihály, *Köbor* Márton és *Cetli* János béreslegények nagybobszásu esetepatét rendeztek. A küzdelem hevében *Smahó* egy ganéhányó villával *Cetli* Jánost lábán erősen összezúrkálta.

— **A házi béke.** *Szabó* István *csóóri* lakos már régóta viszálykodásban élt családjával. A múlt hó 27-én megint valami pörlekedés támadt köztük s ekkor István nevű fia egy villával erősen megsebesítette az öregot, az pedig viszont úgy akart bosszút állani övéin, hogy másnap a saját házat fölgyújtotta. Szerencsére a szomszédok idejében észrevették és eloltották a már-már lángra kapott tüzet. Az esetről értesítették a nádass-ladányi csendőröket, a kik *Szabó* István fiával együtt átadták a székesfehérvári kir. ügyésznek.

— **Tejgazdasági tanfolyamok.** Az állami tejgazdasági munkásokat képező iskolákban Munkácsos és Gödöllőn október 1-én 12 hónapra terjedő újabb tanfolyamok fognak megnyílni, melyekre ép, erős testalkattal bíró, legalább 18 évet betöltött munkásifjak vétetnek fel. A tanulók a tanfolyam tartama alatt teljes ellátásban és 5 forint havi bérben részesülnek. Fel-

vételért való folyamodványok szeptember 15-ig a munkácsi uradalom, illetőleg a gödöllői korona-uradalom igazgatóságához küldendők be. Ajánlatos volna, hogy a gazdaközönség ez iskolára jóvalval ezelőjeit elküldje, hol minden anyagi megterhelés nélkül szakértő tehensékké és tejgazdasági munkásokká fognának kiképezettni. November 16-án fog megnyílni továbbá a nagyszécsényi tejszövetkezeteknél létesített állami tejgazdasági munkásokot képező iskolának — félre terjedő — tanfolyama. Az idevaló felvételért kifogástalan előéletű és legalább is 16 évet betöltött nők pályázhatnak, kik teljes ellátásban (esetleg e helyett 15 frt ellátási díjban) és 4 frt havi bérben részesülnek. Az ez iskolára való felvételért a kérvények, keresztlevél, iskolai és erkölcsi bizonyítványokkal felszerelve, a nagyszécsényi tejszövetkezet igazgatóságához intézenők október 15-ig. Eme iskolák jelen tanfolyamait végző tejgazdasági munkások illetve munkások elhelyezése ügyében a fentnevezett uradalmak igazgatóságai, illetve a nagyszécsényi tejszövetkezet igazgatósága keresendők meg.

— **A mellözött férj bosszuja.** Ne tessék megjedni, *Körösztös* István nem szokott tragédiákat csinálni, sőt *Baracsán* egyáltalában nem szokott tragédiák lejátszódni, mivel hogy ott csupa józan, becsületes emberek laknak. Mindössze egy kis családi viszálykodás az egész. A múlt héten valami nézeteltérés történt *Körösztösök* között s az asszony e miatt megbosszankodván, nyílt elenkezésbe esett a szentírás tanításával, mert elhagyta az ő urát és hazament az apjához. Szegény ember ilyen állapotban egyebet nem tehet, minthogy bujában iszik, tehát *Körösztös* István ivott. A bor lasscskán kibékítette, azért elhatározta, hogy elmegy apósa házához és megkerleli az asszonyt. Igen, de már késő észjaka volt, hát semmiképpen sem akarták a kiengesztelődött férjet bebocsátani, de még csak a feleségét sem eresztették ki hozzá, hiába könyörgött. Erre aztán fölbuzdult jó *Körösztös* István és olyan pusztitást vitt végbe az apósa házában, hogy csendőrökkel kellett azon éjszaka bekisérteni. A kár — úgy mondják — fölé egy kisebb fajta tüzvész pusztításával.

— **Románcz.** *Ac* Dániel Pátkán tartózkodó vasuti munkás már huzamosabb idő óta áldatlan frigyben élt egy alsó nyáregyházi hajadonnal, *Csendes* Rozáliával. Páros életük éppenséggel nem volt boldognak nevezhető, mert *Rozália* az utóbbi időben már csak mérsékeltlen szerette, de élénken győrtte *Ac* Dánielt s a szellős barokk gyakran látott kinos czivódásokat. A múlt hó 29-én végre *Rozália* megunt a dolgot és megszökött a társától, de egyszersmind magával vitte annak összes készpénzt és ingóságát is. Most a csendőrök keresik.

— **Rendőri krónika.** *Auerbach* Jakab öszeres nem tartotta magára nézve kötelezőnek az ipartörvény ama paragrafusát, hogy az öszeresek új portékát nem árulhatnak s ezért a rendőrség 5 frt pénzbírságra ítélte. — *Borsi* Róza szende leányzó fölötte kedveli a paradicsomos eleteleket, de mivel ez a nemes gyümölcs az idei nagy jégverés következtében hihetetlenül megdrágult, egy segített magán, hogy a maroshegyi szőlőskertekben titkos paradicsomszüretet rendezett. A hegyőr azonban rajtakapta s följelentette a rendőrségnek, a hol a gourmand leánykát 2 frt pénzbüntetésre ítélték. — *Veisz* Henriket, a *Veisz* L. és fia cégt utódát a rendőrség iparkibágás miatt 5 frt pénzbírságra ítélte. — *Kis* János mézáróselegény, ki az állatkínzást egész sportszerűleg gyakorolta, följelentették, hogy a jámbor birkákat oly módon szokta kivégezni, hogy a levegőbe emelve földhöz csapkodta, míg csak ki nem lehelték a párájukat. A vad mézáróst a rendőrség 2 frt pénzbírságra ítélte. — *Guber* Mihály kocsis köztisztaság elleni kihágás miatt ugyancsak 2 frt pénzbírságra ítéltetett. — *Osváth* Pál és *Freund* István bérkocsisok a minap a vasuti

állománál versenybírkózást rögtönöztek; amiért ma fejenként 3 — illetve 2 forintban lettek elmarasztalva. — Tögl Imre gépgyáros az általa már régebben fölfogadott segédét az iparhatóságnál bejelenteni elmulasztotta, ezért 20 frt pénzbírságra ítélte. — Özv. Tuuger Pálné és Cser Istvánné szabálytalan építkezés miatt 4—4 frt pénzbírságra ítéltek, azonkívül kötelesek a kifogásolt épületrészt egy év leforgása alatt megfelelőleg átalakítani.

IRODALOM.

Ella kisasszony ötlete. (Szomaházy István legújabb könyve.) Ella kisasszony ötlete abban áll, hogy Pintér ur nevében, ki szerelmes a modern nevelésű leányzóba, de nem mer nyilatkozni, levelet írat magának, a mely levélre ő azt válaszolja: Beszéljen a mamával. A nyúl-szívű szerelmes meg is cselekszi és Ella kisasszonynak teljesen igazra volt, mikor a bevezetésben kissé ártományosan hangon azt mondta mamájának: — Az édes mama jól érthet a barackfőzéshez, de hogy f'rajta hogyan kell szeretni, azt én tudom. — Effajta ártatlan, naiv humor csapong elő az egész kötetből, a Szomaházy pajkos humora, a melylyel a modern társadalmi élet apró és tulajdonképp többnyire ártalmatlan fonákosságait ravasz szemekkel észreveszi és ismerős alakjait megcsipkedti anélkül, hogy az életviszonyok szeretetreméltó bohóságában maró szatírával tenne kárt vagy azokat nagyképű bölcselkedéssel és oktatgatással megváltoztatni, javítani igyekeznék. Szomaházy mulattatni akar csaknem kizáróan és ez teljesen sikerül is neki, mert az előadásban épp úgy, mint a megfigyelésben kétségkívül olyan művész ő, a ki a maga világát jól ismeri és ezért meg is tudja rajzolni. Szomaházy legújabb kötete megjelent az *Egyetemes Regénytár*-ba és ára csinos piros vászonkötésben 50 kr.

KÜLÖNFÉLE.

A párisi kiállítás csodái. A francziák most mindig azon törők a fejüket, hogy az 1900-iki párisi világkiállítás minő csodával lépjen meg a világot. A kiállítási bizottságot már évek óta elhalmozzák bolondabbnál-bolondabb tervekkel. A grand clou tudvalegileg Edison telektrószkópja lesz; az a találmány, amelylyel bármely távolságról beszélhetnek egymással az emberek, de úgy, hogy szinte kézzelfoghatólag látják egymást és minden mozdulatukat figyelemmel kísérhetik. Vannak aztán más tervek is. Az egyik kétezer méter mély tárnát akar építeni, amelybe le lehet ereszkedni, a másik egy óriási hínárt az Eiffel-torony és egy másik hasonló magasságu torony között. A legextravagánsabb azonban Carran nérnök terve. Carran egy ezer láb magas torony építését javasolja, amelyről az emberek a mélységbe zuhanhatnak, anélkül, hogy nyakukat törnék. A torony vaszerkezettű lenne s egy egészen különös szerkezeti vízmedence fölött emelkedne. A vízmedencében egy husz láb magas pavillon van a mely vastag, de átlátszó üveggel van borítva és hermetikussal elzárva. A pavillonba lépnek be, a kik részt akarnak venni a veszélytelen halálesésben. A pavillon emelkedik s amikor ezerlábnyi magasságba jut, a kampó, amelyen függ, egyszerre elereszti és a pavillon mindig növekvő gyorsasággal zuhan lefelé. Negyedfél másodperc alatt vízbe ér s a benülőeknek hajuk szála sem görbül meg. Ezt a tervet komolyan megvitatják és Carran, ha nem fogadják el, saját pénzén akarja megcsinálni. Meg van győződve róla, hogy az emberek törni fogják magukat a ritka multságért és busán vissza fogja kapni a befektetett óriási tőkét.

Háborus ország. E század eleje óta Törökországot kivéve, Spanyolország hadakozott legtöbbet Európa összes országai között. Törökország a legutóbbi 99 év alatt nem kevesebb, mint 37 évben használta egy vagy más módon fegyvereit, de közvetlen azután Spanyolország következik 31 háborus évvel, mely számba a gyarmatháborúk nincsenek beleszámítva. 1800 óta Spanyolország kétszer viselt hadat Anglia, egyszer Portugál, kétszer Franciaország és háromszor Poroszország ellen. Két polgárháború és a karlista háborúk 8—9 évre terjednek.

A fonográf a politikában. Lord Salisbury, az angol miniszterelnök a világ legpraktikusabb államférfia. Szereti a csöndet s így egymaga dolgozat szobájában. Valahányszor azonban eszébe jut valami rendelkezési, kéznél van egy-két fonográf, ezeknek bebeszéli utasításait. Mikor aztán elvégzte a dolgát, a fonográfokat elviszik a miniszterelnök titkárához, a ki így egymásután meghallja a felhuzott fonográfból a miniszterelnök intézkedéseit. Így aztán Salisbury lord élvezi a csöndös magányt, a titkárja pedig pontosan követi utasításait.

KÖZGAZDASÁG.

A megoldás.

(b. i.) A kiegyezés megoldása a szeptember 19-én összehívandó Reichsrath életképességétől fétetik függővé; miután azonban nem igen van rá kilátás, hogy az összehívandó Reichsrath bármi dédelgetés folytán is életképességet nyerjen, ezért kell foglalkoznunk azon sokat kutatótt módozatokkal, melyek a politikai irodalom terén ez eshetőséget tartva szem előtt meg jelennek.

Egy ilyen megoldás felét ajánl a sikeretelenség esetére gróf Zselénzky Róbert, melyből kitetszik, hogy ha az osztrákok meg tudnak egyezni, össze tudnak tartani akkor, mikor közös gazdasági helyzetük forog szóban, ezt mi is megtesszük, mert nincs már Magyarország-nak számottevő egyénisége a nemzet zömével szemben, aki Ausztriával gazdasági helyzetünket és annak megoldási módját nem országos szempontból mérlegelné. A minap még voltak ilyenek, de meghallgatás nélkül maradtak, vizsgáljunk nem támadt a nemzeti közéletben ha csak azt a retensiót nem vesszük annak, mely egyoldalú felfogásukra elhangzott. Annak idején rámutattunk a gazdasági faktoraink egyetértésének bomlására és nyurga máskéjhez hasonlítottuk a nézeteket, melyek a természetnek deformitásait képezik és arra mindenkor megérették, hogy leütögezzük őket. Elmondottuk azon alkalommal azt is, amit talán szükségtelen ismételtünk, mert hisz a nemzetnek százados gazdasági tevékenységében fekszik bizonyossága, hogy a nemzetek gazdasági erőinek összhangban kell lenni egymással, egymást támogatni, kiegészíteni főfeladatuk.

Most pedig örömmel regisztráljuk, hogy a gazdasági tényezőink ezen egyetértése meg van teremtve, még pedig azon részről jött a megegyezés eszméje, ahonnan azt legkevésbé vártuk — az agrárpárt részéről, mely minden rendezetlensége mellett is elég számottevő tényező Magyarország közéletében. Ezen párt egy kiváló tagja volt az eszme, kit egyes kijelentései alkalmával a liberális részről el nem mulasztottak a legképtelenebb vádakkal illetni.

A sok futkározásokból, melyek a kiegyezés úgy gazdasági, mint pénzügyi részének érdekében történtek, tudjuk azt, hogy az osztrákok részéről el lett ismerve Magyarországnak gazdasági önállóságához való joga, de meg e fejtezőre állított helyzetben, amilyenben most a kiegyezés úgy van, nem lesz érdektelen Zselénzky gróf igazságos és könnyen megvalósítható tervezetét a gazdasági kiegyezésről egyes vonásaiban közölni a következőkben:

Kiszemelvén a nálunk már gyökerekkel bíró iparokat és néhány olyant, melyet könnyen lehetne meghonosítani hazánkban és ezekre nézve, a fogyasztási adó alá kerülő cikkekkel együtt, fölfüggesztjük a külön vámterületet. A többi árukat illetőleg vámközfőségben maradnak szomszédunkkal, vagyis nem valómnak meg azokat, melyek Ausztriában gyártattak, föltéve természetesen, hogy ugyanígy bányák el mező-

gazdasági terményeinkkel és ezek legalább olyan védelemben részesüljenek a két vámtérrületen belül, mint a melyt élveznek jelenleg Német-, Francia- és Olaszországban.

Mezőgazdasági nyereszterményeinknek fölölegét mindig elhelyezhetjük, ha azokat Ausztria fölünk megvenni vonakodnak, de mit kezd meg szomszédunk azon számtalan iparcikkel, melyet mi veszünk tőle, ha például kedvezményes vám és kereskedelmi szerződést kötünk Németországgal? Iparcikkeket nem lehet úgy eladni, mint mezőgazdasági terményeket. Az előbbieknél, csak egyet emlitve, alkalmazkodni kell a vevőközöség izléséhez, ez pedig tetemes fáradságba, pénzbe és időbe kerül.

Ha tehát Magyarország megszűnik bevője lenni az osztrák iparnak, Ausztria gyaráinak talán fele is beszüntetheti üzemét. Miután pedig meg vagyunk győződve, hogy semmiféle osztrák kormány hazája iparát ennek az eshetőségnek kitenni nem lesz hajlandó, a szőnyegen levő alknál határozottan mi vagyunk az erősebbek, olyan erősek, hogy ha akarjuk, legyőzhetetlenek is leszünk.

Ezen föntebb vázolt megoldási mód igen számottevő az eddig propagált módozatok között, mely által meg lenne védelmezve úgy a zsenge magyar iparos, mint az export mezőgazdaság is.

Világtorgalmunk mindenestre nagy átalakuláson menne keresztül ez ajánlott módozat megvalósításával, amennyiben más és más forgalmi utakat volna kényszerítve felkeresni s mindezen tétozás és a vele járó esetleges forgalmi csökkenés csak pillanatnyi, mint pillanatilag tarthat a feltartóztatott folyam árának szünetelése s eme rázkódás igen csekély, jutányos ár jövőben biztosan bekövetkező gazdasági önállóságunkért.

Facsetetek kiosztása. A földmivelségi miniszter a következő felhívást teszi közzé:

Az 1879. évi XXXI. törvényczikk 165-ik §-ában megjelölt kopár és futóhomokterületek beerdősítését elősegíteni kívánván, felhívom azokat a birtokosokat, a kik a jövő 1899. évben az állam részéről csemetekben ingyen részesülni kívánnak, hogy 50 krajczáros bélyeggel ellátott folyamodványukat, az illető kerületi kir. erdőfelügyelőségnek legkésőbb folyó évi december hó 15-ig annál is inkább adják be, mivel a később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

A folyamodványban megjelendő hoi, mely közszeg határában. hány kat. hold nagyságu, melyik tulajnemhez tartozó területet, milyen fajú és hány éves csemetekkel óhajt a kérvényező beültetni s továbbá, hogy a csemetek ily czim alatt mely vasuti állomásra és a jövő év tavaszán vagy őszén szállítandók-e? egyuttal a folyamodók lakhelye is pontosan megjelendő.

A kopárok erdősítésére adandó csemetek termelési, kiemelési, csomagolási s a vasúthoz való szállítási költségeit az országos erdei alap fedezi, a vasuti gyorsárak szerinti szállítási díjat azonban — melyre nézve a hazai vasutak mérséklést engedélyeztek — az átvétel alkalmával a kedvezményben részesített birtokos köteles megfizetni.

Megjegyeztek egyuttal, hogy a mennyiben a rendelkezésre álló csemete mennyiség megengedi, vagászterületek felújítására is fognak adományoztatni csemeket; még pedig azon kis- és középirtokosok részére, a kik kisterjedelmű és csekélyebb jövedelműségű erdejük fentartásához a szükséges csemetek a saját területükön és költségükön termelni nem képesek, épp úgy, mint a kopár területek erdősítésére ingyen, a vasuti szállítási költségek fizetésének kötelezettsége mellett, a nagybirtokosok részére pedig ezen felül még a csemetek árának, vagyis kerükköltségének megtérítése mellett engedtetnek át a csemetek.

Kelt Budapestn, 1898. évi augtus 26-án.

A földmivelségi miniszter.

Piaczi árak.

Székesfejérvár, 1898. szeptember 3-án.

Buza	8-50—8-70
Rozs	6-40—6-60
Árpa	5-50—6-20
Zab	5-80—6—
Kukoricza	6-40—

NYILT-TÉR.*

OLCSÓ PÉNZ!

Törlesztéses jelzálog kölcsön

1000 frttól felfele

4 $\frac{1}{2}$ % kamat mellett

kapható

FÖLDEKRE + + +

és

+ + + + székesfehérvári

HÁZAKRA is. + + +

A kölcsön összeg kifizetése nem jelzálog papirokban, hanem

készpénzben

történik.

Penzintézeteknél fennálló tartozások konvertáltatnak.

Érdekelteknek bővebb felvilágosítást nyújt

Németh Ödön

az „Unio Catholica” főfelügyelője.

Székesfejérvár, Szent-István-utca 3. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Magyar Általános Köszénbánya részvény társulattól Budapesten a

tatai köszénbányák

kizárólagos képviselőjét Székesfejérvár és vidékére átvettem és szent itt állandóan raktáron tartom.

A hazai széntermékek közt a **tatai szén** első helyet foglal el és a porosz szénhez hasonlóan, legkisebb salakot sem és nagyon kevés hamut képez, miért is szobafűtésre kiválóan alkalmas.

Kérem a tisztelt fogyasztó közönséget, hogy erről magának meggyőződést szerezni és megrendelésekkel fölkeresni sziveskedjék.

Iroda: Tisztelettel

Szarka-utca 4. **WEISZ JÓZSEF.**

* E rovatban közöltéskört teletöltséget nem vállal a szerkesztőség.

ÚJ KÖFARAGÓ-ÜZLET és SIRKŐ-RAKTÁR MEGNYITÁS!

Alulírott van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy Székesfejérváron Zöldfa-utca 9-ik szám alatt egy minden igényeket kielégítőleg felszerelt teljesen új

kőfaragó-üzlet * * * * * és sirkő raktárt rendeztem be. — 17 évig a legjobb hírnevű üzletben mint munkavezető működtem, mely idő alatt szerzett bő tapasztalataim, ugy az izlés, valamint a munka kivitele tekintetében elég kezességül szolgál, hogy a n. é. közönséget teljes megelégedésükre kiszolgálhassam.

Elvállalok minden e szakmába vágó **kő-, képfaragó és épület-munkákat, sirkővek készítését és felállítását**, különféle bel és külföldi márványból, ugy Granit, Sienit és Labrador, valamint termés és homok kövekből **uti feszületeket** a legszebb kivitelben. — **Emlék-áblak, keresztelő medenczék, ur-asztalok, szenteltviztartók** stb. stb. Készítek továbbá **éjjeli- és mosdó-, valamint asztal-lapokat, Cararai és különféle márványból.**

Midőn mindezeket előre besajtvá magamat a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlom, egyszersmind **lőtűrekvésem** oda fog irányulni, hogy a t. megrendelőimet munkám tartóssága, jutányos ár, valamint pontos kiszolgálás által teljesen kielégítem.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve vagyok kész szolgálattal

RÁKOS FERENCZ
kőfaragó mester,

Székesfejérvár, Zöldfa-utca 9. sz.

P. V. 642. sz./1898.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy a budapesti kir. törvényszék 56553/1897. számú végzése által, dr. Schwarz Ede ügyvéd által képviselt Deutsch Lajos végrehajtó javára Keszev Mihály székesfehérvári lakos végrehajtást szenvedett ellen 150 frt tőke, ennek 1897. év május hó 22. napjától számított 6% kamatai s eddig összesen 41 frt 30 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag 1897. június 12-én foglalt és 420 frtra becsült különféle új butorneműek és alkatrészekből álló **ingóságok nyilvános árverés-utján** eladtnak.

Mely árverésnek a székesfehérvári kir. járásbírósnak P. V. 642. sz./1898. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Székesfehérvárott, Széchenyi-utca 41. sz. a. leendő eszközlésére 1898-ik év szeptember hó 10-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-tett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becséron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Székesfehérvár, 1898-ik évi augusztus hó 25-ik napján.

Angyal Gábor,
kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetések
felvételnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

!! Butorvásárlók figyelmébe !!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6-IK SZÁM,
(a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival berendezett iktletét, hol dus választékban kaphatók fényezett és matt háló-, ebédli és szalon szoba butorok, továbbá

diványok s ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédli és nádszékek, függönytartók, matraczok, lószőr és tengerifíval tömve — a legolcsóbb árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemű **asztalos és kárpitos munkák javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legujabb divat szerint.** Ugyszinte ruganyos matraczok és rolleták készítését

a legjutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

STEININGER SÁNDOR

DIVAT-, VÁSZON- ÉS FEHÉRNEMŰ ÜZLETE

SZÉKESFEJÉRVÁR, NÁDOR-UTCZA 19. SZÁM, TEJES-KÖZ SARKÁN.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat az igen t. vevő közönség pártfogásába, minthogy nagyobb »parthie« vételeim által azon helyzetben vagyok, hogy meglepő »jutányos« árakért tudok a t. közönség szolgálatára lehetni.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN KÉREM BEVÁSÁRLÁSAIT NÁLAM MEGTENNI.

KÉSZ NŐI- és GYERMEK-FELÖLTÖK, SZÖRME-ÁRUK

egyedüli nagy választék a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Valódi francia és angol női divat-kelmék az őszi idényre a legfinomabbtól a legolcsóbbig. (pl. schewiott duplaszéles **20 kr.** métere). — Szepességi fehérenemű u. m. abrosz, szalvéta, törülköző nagy választékban. Schifonok és bélés áruk.

Ebédlő-, szalon- és futószőnyegekől gyári-raktár, gyári ár.

Szövet- és csipkefüggönyök, vászonneműek meglepő árakért.

Francia kitűnő mosható pargetok stb. e szakmába vágó czikkek.

Steininger Sándor

divat-, vászon- és fehérenemű üzlete Székesfejervár, Nádor-utca 19. szám, tejes-köz sarkán.

1 vég 50 rötös * * * *

Rumburgi vászon

1 vég

8 frt 50.

30 rötös

12 »Webe«

Általános

kitűnőnek elismert

vászon

5 frt 50.

1 nagy

14-es szalon boszniai

szőnyeg

10 frt 50 kr.

**Szolidabb
ajánlat
nem
létezik!**

* * * * 1 vég 30 rötös

kitűnő minőségű

korona kanavász

5 frt.

1 vég

30 rötös

Rumburgi

jóminőségű

4 széles **3.50,**

5 széles **4 frt.**

Postai megrendelésnél kérem a t. megrendelőt, megnevezni az árjegyzékben kiírt árut, az árut

nem küldöm utánvétel mellett

és ha a küldött áru meg nem felel, saját költségemre tessék azt visszaküldeni.

Czim: STEININGER, Sékesfehérvár.

Az igen t. megrendelő semmit nem reszkiroz rendelésénél, mert az áru nem küldetik utánvétel mellett és semmi nehézmény nincs az áru esetleges visszaküldésénél.

2 drb ágyterítő

1 asztalkendő

remek kivitelben

5 frt 50 kr.

A n. é. közönség föltétlen bialmát és jóakaratu pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

KNAZOVITZKY BÉLA

URI, NŐI DIVAT * * * * *

* * * * * ÉS RÓVIDÁRU RAKTÁRA
Székesfejérvár,

NÁDOR-UTCZA (REÉ-FÉLE HÁZ.)

Van szerencsém az alant felsorolt cikkekre különösen felhívni a nagyérdemű vevőközönség figyelmét, a melyek ujjonnan felszerelt tizletemben, elsőrendű jó minőségű árúknban a következő jutányos árban szerzhetők be. U. m.:

URI DIVAT CZIKKEK:

Gyermek posztó kalapok. . .80—150-ig
Férfi puha kalapok 120—250-ig
Férfi kemény kalapok . . . 180—4— „
Férfi chifon ingek 120—2— „
Creston és zepfir ingek . . 140—2— „
Fehér és színes selyem ingek . . 2—ft
Pique és divat ingek 2.—ft
Férfi lábra valók (a legjobb köper és csinvatból)80—150-ig

A legújabb divatu

NYAKKENDŐK, GALLÉROK, ESERNYŐK, batist

s vászon ZSEBKENDŐK, ESERNYŐK

stb. uri divat cikkek dús választéka.

NŐI DIVAT CZIKKEK:

Színes, fekete elott női és gyermek **KÖTÉNYEK**

minden nagyságban **VÁLLFÜZÖK** (Minden)

NŐI ALSÓ SZOKNYÁK, BLOUSOK,
gyermek és női fehérneműek

a legjobb gyártmányu prágai bőrkeztüyk

kötő és horgoló pamutok

női SZABÓKELLÉKEK

továbbá

minden e szakmába vágó cikkek nagy választékban.

ULLMANN ÉS WEISZ

Székesfejérvár, Nádor-utca 4., zirczi templommal szemben.

A t. vevőközönség becses figyelmébe ajánlja:

Mindennemű fürdőczikk: **FÜRDŐ-KÖPENY, — CZIPÓ, — KALAP**
stb. dús választékban.

SZALLAG-, CSIPKE-, BÁRSONY- és ZSINOR-DISZEKET

Valódi francia **kézimunka és kötő anyagok**, felülmulhatatlan
francia szabásu **mellfűzőit**. Szintartó angol **batiszt zsebkendő** tuc. 1 frt, (alkalmi vétel.

Nagy választék

minden izlésnek megfelelő utolsó divatu angol napernyők és antucasban.

FÉRFI ING, GALLÉR és NYAKKENDŐK

a legdivatosabb és legjobb kivitelben nagy választék.

Seppan, illatszer. esernyők, szivar és szivarok táskák szolid kivitelben.

ANGOL LINOLEUM és VIASZKOS VÁSZON GYÁRI RAKTÁR.

SZABOTT ÁRAK!

Kiváló tisztelettel **Ullmann és Weisz.**

BUTOR ÜZLET ÁTHELYEZÉS!!

Alulirott tisztelettel értesiti a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, hogy eddig
(BUZAPIACZ) SIMOR-UTCZÁBAN LEVŐ

Butorraktáromat

augusztus 1-től kezdve ismét a

Sas-utczába, a („Fekete Sas“-sal szemben)

helyeztem át, hol dús választékban mindennemű asztalos, kárpitos és esztergályos butorokat, ugy-szintén tükröket, képeket, madraczokat, Thonet-féle hajlított székeket és egyéb butortárgyakat szabályos, szilárd és izlésteljes kivitelben, jótállás mellett rendkívül jutányos árakban kaphatók; nemkülönben vállalkozom e szakmába vágó bármelynemű új vagy átalakítási és javítási munkákra, helyben ugy mint vidéken, lehető **legjutányosabb árak mellett.**

A nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses pártfogásáért esedezve

Kiváló tisztelettel

ID. FÜSTÉR MRE

butorgyáros és kárpitos mester Sz.-Fejérvár.

Ajánljuk a római katolikus egyéneknek

AZ

„UNIO CATHOLICA“

biztosítási szövetkezetet

TÜZ ÉS JÉGKÁROK ELLENI BIZTOSÍTÁSNÁL.

Olesó díjak!

Jó feltételek!

CSAK RÓMAI KATHOLIKUSOK * * * * *

*** * * * * BIZTOSÍTÁSA FOGADTATIK EL.**

Az „UNIO CATHOLICA“ dunántuli felügyelőségének vezetője

NÉMETH ÖDÖN főfelügyelő.

— BŐVEBB FELVILÁGOSÍTÁSSAL SZOLGÁL A SZERKESZTŐSEG. —

Nyomatott Számmér Imrénél, Székesfejérvárott.